

Українська версія

就学ガイドブック
Посібник щодо вступу до школи

日本の学校への入学手続き
Порядок вступу до японських шкіл

2015 年 4 月
Квітень 2015 р.

文部科学省

Міністерство освіти, культури, спорту, науки та технологій

目 次

- 1 . 我が国の学校教育について 3
- 2 . 就学手続きについて 15
- 3 . 学校生活について 23
- 4 . 教育相談について 35

Зміст

1. Про шкільну освіту в Японії ······4
2. Порядок вступу до школи ······16
3. Про шкільне життя ······24
4. Про освітні консультації ······36

1 . 我が国の学校教育について

---

① 学校教育制度

(1) 学校教育制度

- 日本の学校系統図

(5ページ参照)

- 就学前教育について

満3歳から小学校就学までの幼児を対象とし、幼稚園で行われています。

- 義務教育について

義務教育は、満6歳～満15歳までの9年間、小学校、中学校、中等教育学校（前期課程）及び特別支援学校（小学部・中学部）で行われています。

- 初等中等教育について

小学校は、満6歳を過ぎた最初の4月から入学することができ、6年間の教育を受けます。小学校を卒業すると中学校に入学することができ、3年間の教育を受けます。

高等学校は、小学校及び中学校における義務教育を修了した人を対象に普通教育及び専門教育を行っており、通常3年間の教育を受けます。

小学校を修了した人を対象に、6年間で義務教育（前期課程）と専門教育（後期課程）を一貫して行う中等教育学校もあります。

障害のある子供のために、特別支援学校（小学部・中学部・高等部）が設けられています。また、小学校・中学校において、特別支援学級や、主に通常の学級で授業を受けながら障害に応じた取り出し指導を受ける通級指導教室において教育を行う場合もあります。いずれの場でも、児童生徒一人一人の障害の状態に応じたきめ細かな教育が行われています。

1. Про шкільну освіту в Японії

---

1 Система шкільної освіти

(1) Система шкільної освіти

● Структура японської системи освіти

(Див. сторінку 6)

● Дошкільна освіта

Діти від 3 років до шкільного віку можуть отримувати дошкільну освіту в дитячих садках.

● Обов'язкова освіта

Обов'язкова освіта в початкових школах, молодших середніх школах, повних середніх школах (колишня навчальна програма) і школах для дітей з особливими потребами (відділення початкової та молодшої середньої школи) надається дітям віком від 6 до 15 років загалом протягом 9 років.

● Початкова та середня освіта

Діти йдуть до початкової школи (shougakkou) у квітні після свого 6-річчя та навчаються в ній протягом 6 років. Після закінчення початкової школи вони поступають до молодшої середньої школи (chuugakkou), де проходять навчання ще 3 роки.

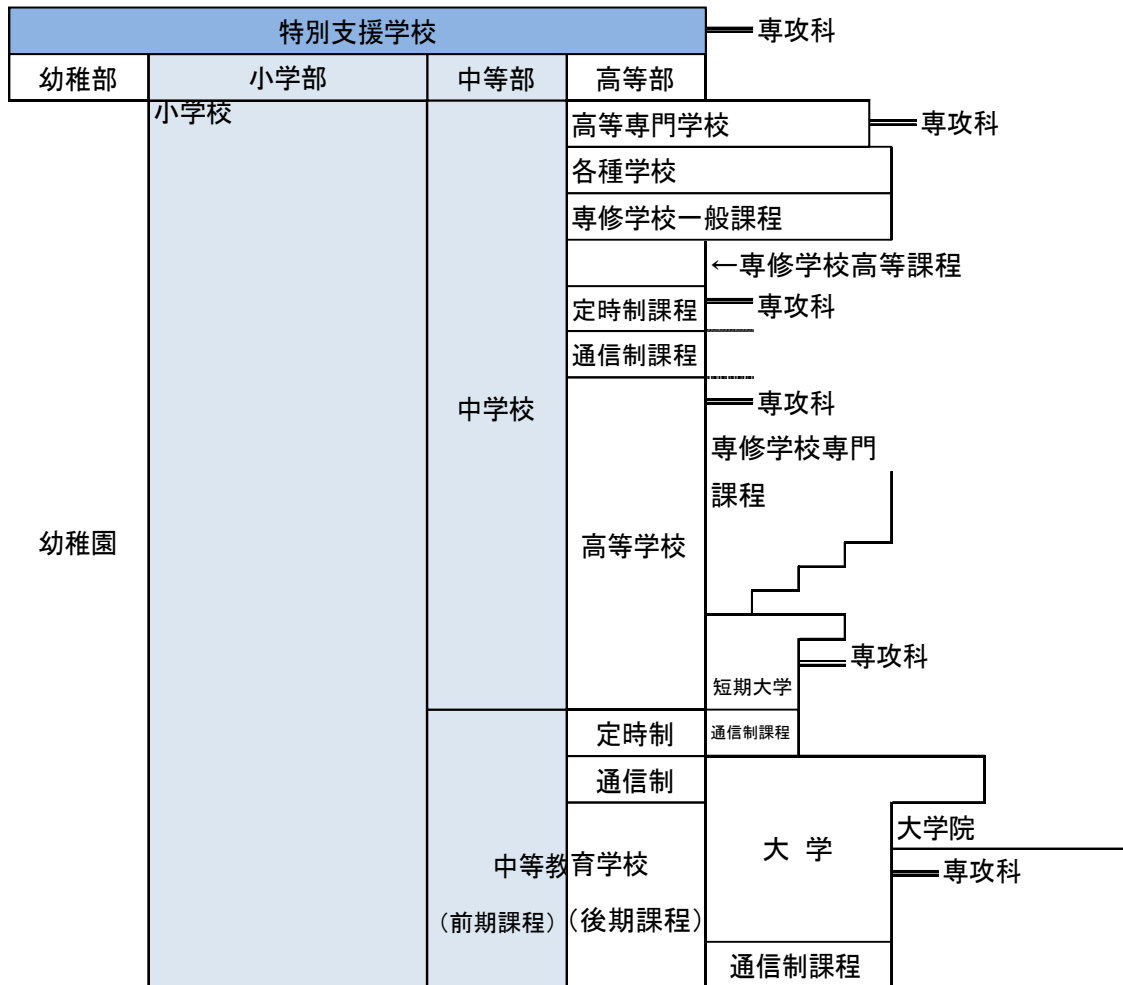
Старша середня школа призначена для дітей, які закінчили обов'язкове навчання в початковій і молодшій середній школі, де пропонується звичайна та професійно-технічна освіта. Зазвичай там учаться 3 роки.

Існують також середні школи для дітей, які закінчили початкову школу, де протягом 6 років поспіль пропонується решта курсу обов'язкової освіти (молодша середня школа, колишня навчальна програма) і подальша професійно-технічна освіта (старша середня школа, поточна навчальна програма).

Для дітей з інвалідністю існують спеціалізовані школи (відділення початкової школи, відділення молодшої середньої школи та відділення старшої середньої школи). Існують також початкові та молодші середні школи зі спеціальними класами для дітей з особливими потребами або спеціально обладнаними кабінетами, де діти з інвалідністю навчаються за потреби залежно від своєї інвалідності, а решту часу відвідують заняття разом зі здоровими дітьми. У будь-якому разі кожній дитині надається спеціальна деталізована освіта, яка підходить для неї, урахувавши її інвалідність.

日本の学校系統図

就学前教育	初等教育	中等教育	高等教育
-------	------	------	------

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

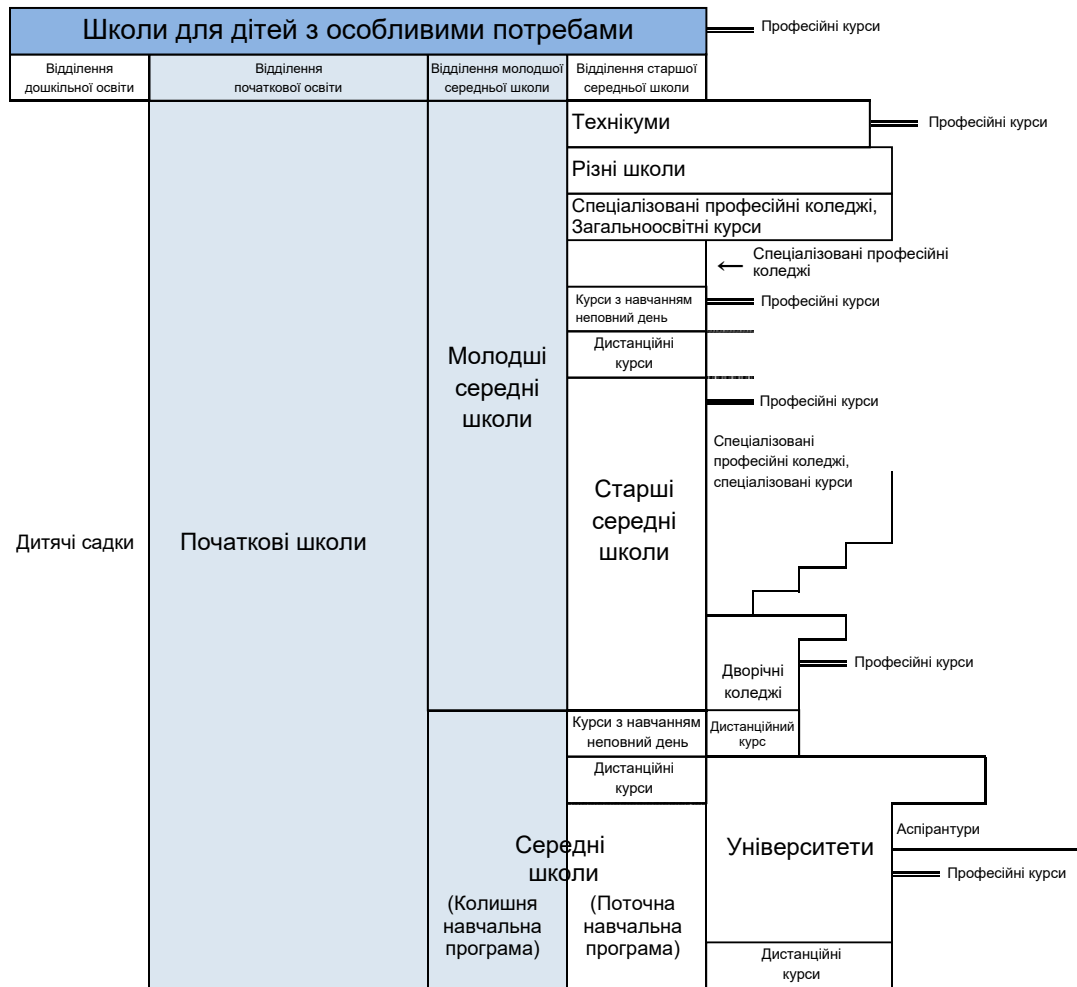
学年

3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

学齡

Система шкільної освіти

Дошкільна освіта	Початкова освіта	Середня освіта	Вища освіта
------------------	------------------	----------------	-------------

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Навчальний рік

3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Вік

●高等教育について

高等教育は、主として大学と短期大学で行われています。これらは、高度で専門的な教育を行う機関で、通常、大学の修業年数は4年、短期大学は2年です。さらに高度な高等教育を行う機関として大学院（2年ないし5年）があります。

なお、この他に職業等に必要な能力を育成する機関として専門学校（主に2年）があります。

(2) 教育内容

●教育課程(カリキュラム)

学校でどのようなことを学ぶかは、文部科学省が作成する学習指導要領に従って各学校が定めています。

なお、授業は通常日本語で行われます。

●教科について

①小学校及び中学校

小学校では、国語、社会、算数、理科、生活、音楽、図画工作、家庭及び体育の各教科、道徳、外国語活動、総合的な学習の時間及び特別活動について学習します。

中学校では、国語、社会、数学、理科、音楽、美術、保健体育、技術・家庭及び外国語の各教科、道徳、総合的な学習の時間及び特別活動について学習します。外国語は原則として、英語を学びます。

②高等学校

高等学校では、国語、地理歴史、公民、数学、理科、保健体育、芸術、外国語、家庭、情報の各教科、総合的な学習の時間及び特別活動について学習します。また、専攻科を置く高等学校においては、各学校の特色に応じた教科をあわせて学習します。

● Вища освіта

Вища освіта надається переважно в університетах (daigaku) і дворічних коледжах (tandai). Ці заклади пропонують вищу спеціалізовану освіту. Університетська освіта зазвичай отримується чотири роки, а навчання у дворічних коледжах триває два роки. Також існують аспірантури (daigakuin) (від 2 до 5 років), які пропонують набагато вищий рівень освіти.

Існують професійні коледжі (senmon gakkou) (навчання зазвичай триває 2 роки), де студентів навчають навичкам і знанням, необхідним для певних професій.

(2) Навчальні матеріали та вміст

● Навчальна програма

Кожна школа визначає, що вивчатимуть учні, відповідно до навчальної програми, визначеної Міністерством освіти, культури, спорту, науки та технологій.

Навчання зазвичай проводиться японською мовою.

● Шкільні предмети

① Початкова та молодша середня школа

У початковій школі учні вивчають японську мову (kokugo), суспільствознавство (shakai), арифметику (sansuu), природознавство (rika), життєзнавство (seikatsu), музику (ongaku), малювання та ремесла (zuga kousaku), домоведення (katei) і фізичне виховання (taiiku), а також моральне виховання (doutoku), спеціальні програми та комплексні курси.

У молодшій середній школі учні вивчають японську мову (kokugo), суспільствознавство (shakai), математику (suugaku), природознавство (rika), музику (ongaku), мистецтво (bijutsu), фізичне виховання (taiiku), техніку й домоведення (gijutsu katei) та іноземні мови (gaikokugo). Також там викладають моральне виховання, спеціальні програми та комплексні курси. Як іноземну мову зазвичай викладають англійську.

② Старші середні школи

У старшій середній школі учні вивчають японську мову (kokugo), географію та історію (chiri rekishi), основи громадянського суспільства (koumin), математику (suugaku), природознавство (rika), основи здоров'я та фізкультуру (hoken taiiku), техніку (gijutsu), іноземні мови (gaikokugo), домоведення (katei) та інформаційні технології (jouchou). У старших середніх школах, які мають спеціальні предмети, викладаються предмети, що відповідають вибраному напрямку.

③特別支援学校

特別支援学校では、幼稚園、小学校、中学校、高等学校に準ずる教育を行うとともに、「自立活動」という障害による学習上または生活上の困難を改善・克服するための特別の指導領域があります。また、子供の障害の状態等に応じた弾力的な教育課程が編成できるようになっています。

●教科書について

学習に使用する教科書は、小学校、中学校、中等教育学校（前期課程）、特別支援学校の小学部及び中学部の児童生徒に対して、新学年になるたびに国から無償で一人一人に給与されます。

なお、高等学校、中等教育学校（後期課程）については、国から無償給与はされません。特別支援学校の高等部については、都道府県教育委員会から購入費用の全額補助が受けられます。

※学校で使用する補助教材などは、購入費用を支払わなければなりません。

●進級・進学について

日本では、小学校・中学校・高等学校・特別支援学校に在籍中は飛び級の制度はなく、入学（編入学）した学年から順次、上級学年の学習へと進んでいきます。義務教育修了後、高等学校に進学する際は、通常は入学選抜試験を受けることとなります。

●就学援助について

公立の小学校、中学校、特別支援学校（小学部・中学部）、中等教育学校（前期課程）の授業料は無償です。

経済的理由により、公立の小学校、中学校への就学が困難であると市教育委員会（地域によっては区教育委員会）又は町村教育委員会（以下、「市区町村教育委員会」という。）から認められた場合、学用品の購入費や学校給食費等必要な援助が受けられます。

詳しくは、お住まいの市区町村教育委員会にお問い合わせください。

③ Школи для дітей з особливими потребами

У школах для дітей з особливими потребами, окрім освіти, що відповідає рівню освіти дитячого садка, початкової, молодшої та старшої середньої школи, викладається спеціальний курс для покращення життя та подолання труднощів, пов'язаних з інвалідністю, що називається [самостійна життєдіяльність (jiritsu katsudou)]. Також можна скласти гнучку навчальну програму відповідно до інвалідності дитини.

● Підручники

Підручники, які використовуються в початкових, молодших середніх і повних середніх школах (колишня навчальна програма), а також у відділеннях початкових і молодших середніх шкіл для дітей з особливими потребами видаються кожному учню безкоштовно на початку кожного навчального року.

Проте підручники не є безкоштовними для учнів старшої середньої школи та повної середньої школи (поточна навчальна програма). Відділення старшої середньої школи шкіл для дітей з особливими потребами може отримувати субсидії від префектурних відділів освіти.

✂ Сума, витрачена на придбання додаткових навчальних матеріалів, які використовуються в школі, має бути сплачена.

● Переведення до наступного класу й перехід з одного шкільного рівня на інший

У Японії не існує системи пропускання класів для учнів початкових, молодших і старших середніх шкіл та шкіл для дітей з особливими потребами. Учень по черзі переходить з одного класу в інший. Після отримання обов'язкової освіти, щоб вступити до старшої середньої школи, учні, зазвичай, повинні скласти вступні іспити.

● Фінансова допомога

Плата за навчання в державних початкових, молодших середніх школах, школах для дітей з особливими потребами (відділення початкової та молодшої середньої школи) і повних середніх школах (колишня навчальна програма) не стягується.

Якщо фінансові труднощі заважають дитині вступити до державної початкової або молодшої середньої школи та відділу освіти міста (в окремих районах), селища чи села (далі – муніципальні відділи освіти) офіційно визнає це, можна отримати фінансову допомогу на придбання шкільного приладдя та шкільних обідів.

По докладну інформацію зверніться до місцевого муніципального відділу освіти.

● **高校段階での経済的支援について**

国公立を問わず、授業料にあてるための高等学校等就学支援金を受給できます（受給要件あり）。また、私立高校等に通う場合、所得に応じて支給額が加算されます。返済の必要はありません。学校から申請用紙が配付されます。

なお、各都道府県では、低所得世帯に対する、授業料以外の教育費（教科書費、教材費、学用品費など）を支援するための返済不要の高校生等奨学給付金のほか、奨学金事業などを行っておりますので、お住まいの都道府県の高校担当にお問い合わせください。

● **Фінансова допомога для старшої середньої школи**

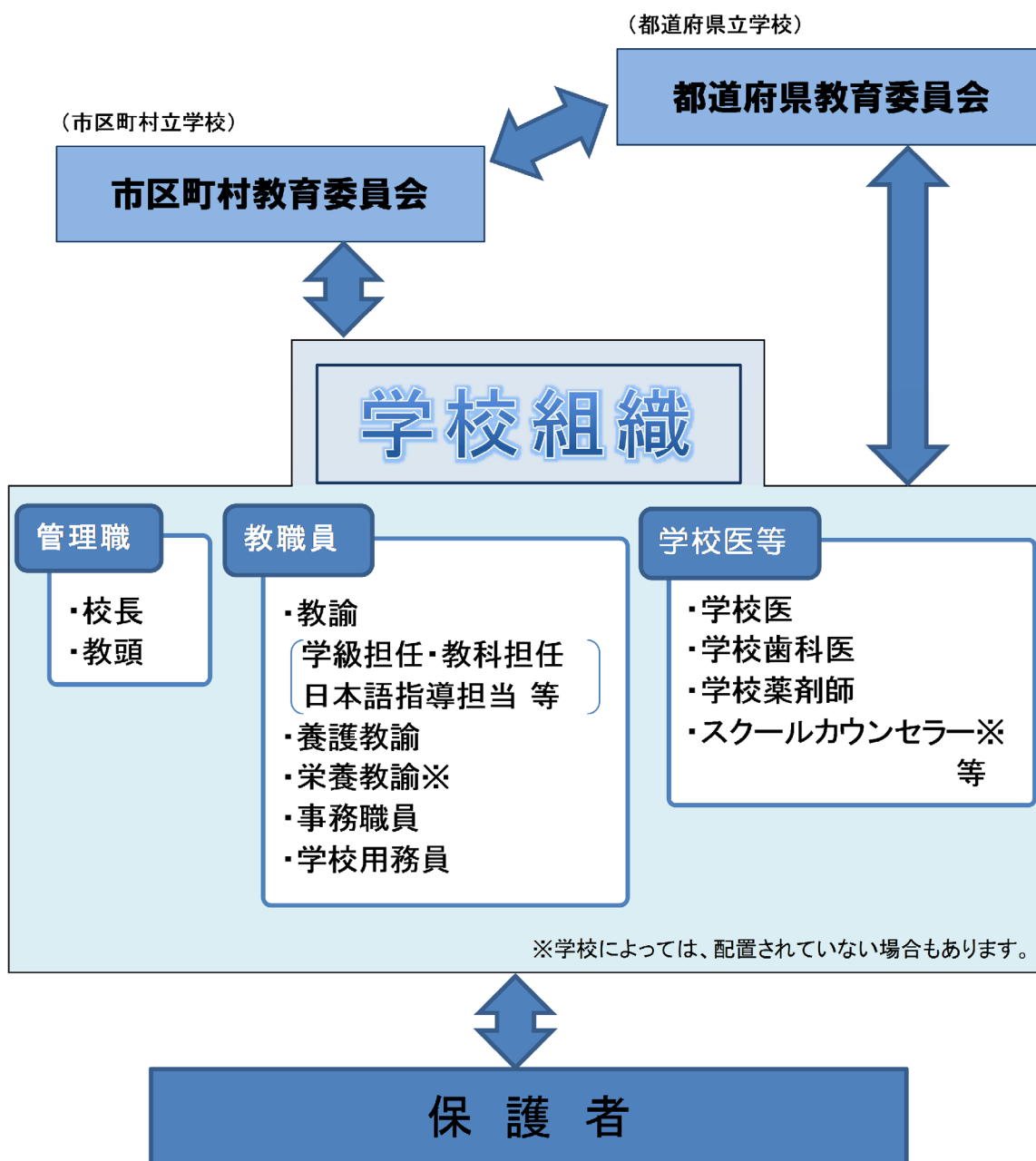
Незалежно від того, чи є школа державною або приватною, для навчання в старшій середній школі можна отримати шкільну допомогу (існують критерії відбору). У разі навчання в приватній старшій середній школі, сума, яку можна отримати, буде залежати від доходу сім'ї. Повертати ці гроші не потрібно. Бланк заяви можна взяти в школі.

Для сімей із низьким рівнем доходу кожна префектура також має стипендіальні програми, крім стипендії, що надається учням старшої середньої школи на інші шкільні витрати (на придбання підручників, навчальних матеріалів, шкільного приладдя тощо), за винятком плати за навчання, яку повертати не потрібно. Зв'яжіться з особою, яка відповідає за старші середні школи у вашому місцевому муніципальному управлінні.

② 学校組織

公立の小学校・中学校は市区町村教育委員会が設置しています。公立の高等学校・特別支援学校は都道府県教育委員会が設置していますが、市区町村教育委員会が設置している場合もあります。

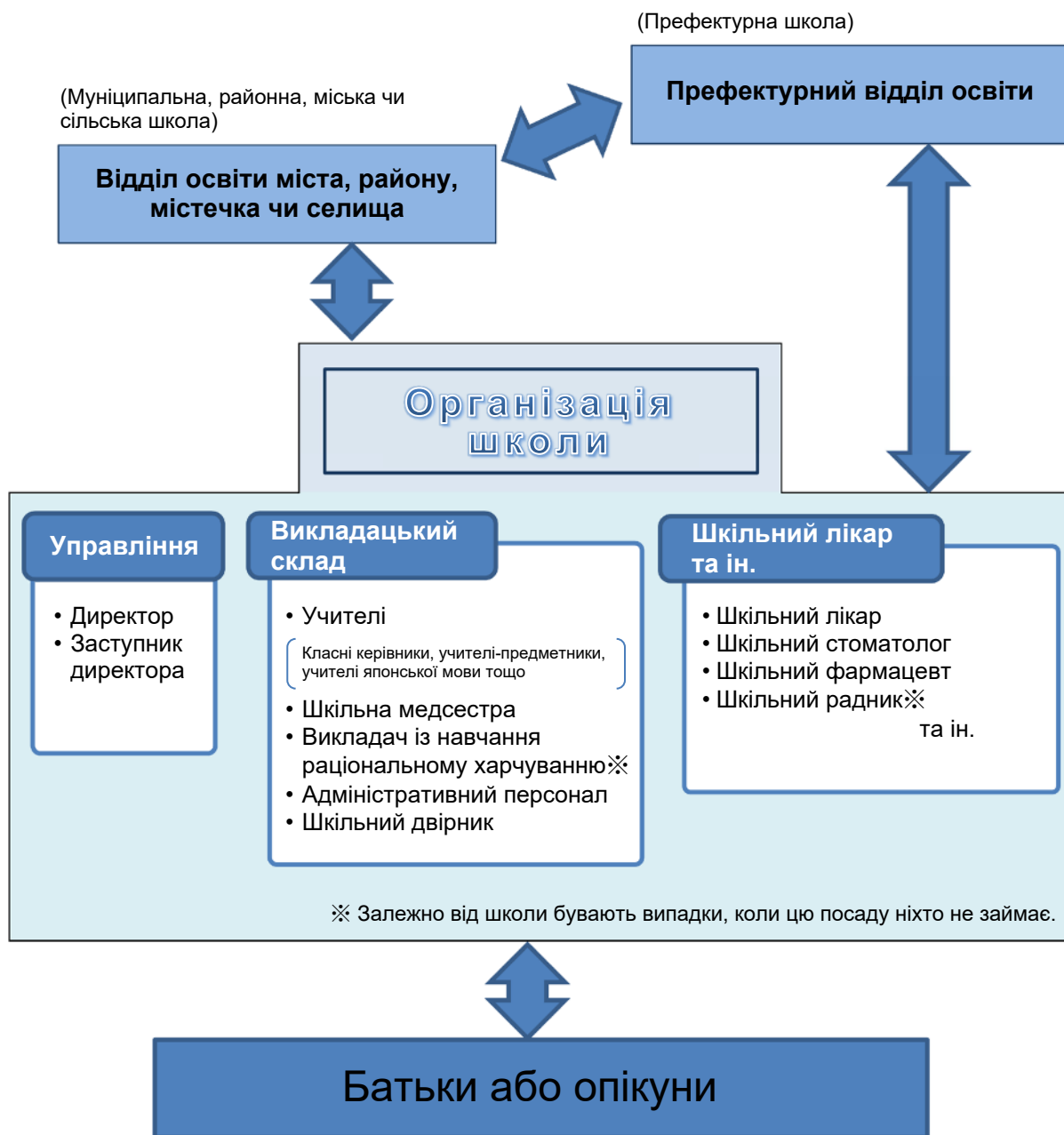
ほとんどの学校の組織は、下記の図のようになっています。

2 Організація шкіл

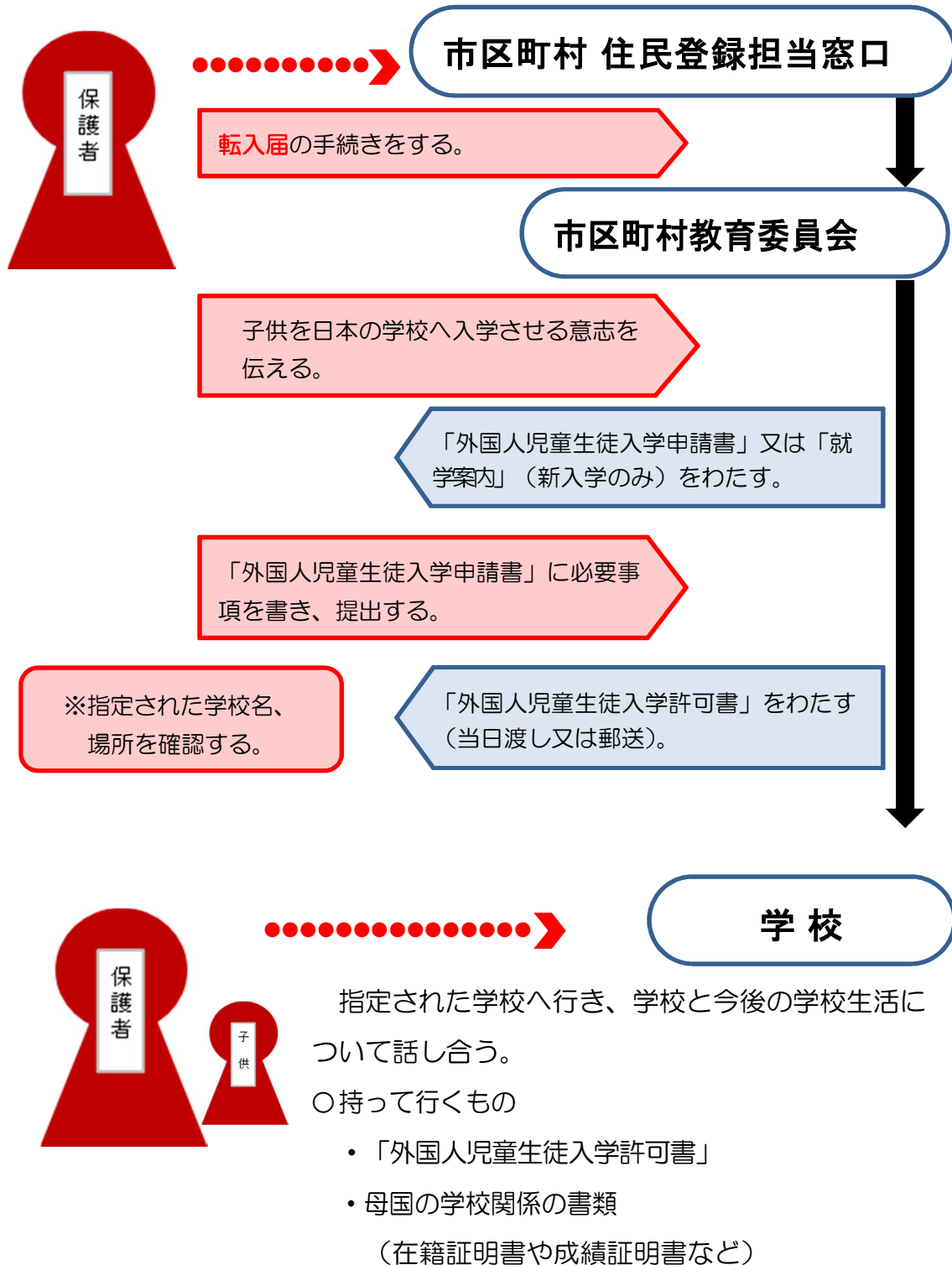
Державні початкові та молодші середні школи засновуються муніципальним відділом освіти. Державні старші середні школи та школи для дітей з особливими потребами засновуються префектурним відділом освіти, але є випадки, коли їх засновує муніципальний відділ освіти.

Організаційна структура майже кожної школи така, як показано на схемі нижче.

2. 就学手続きについて（小学校・中学校）

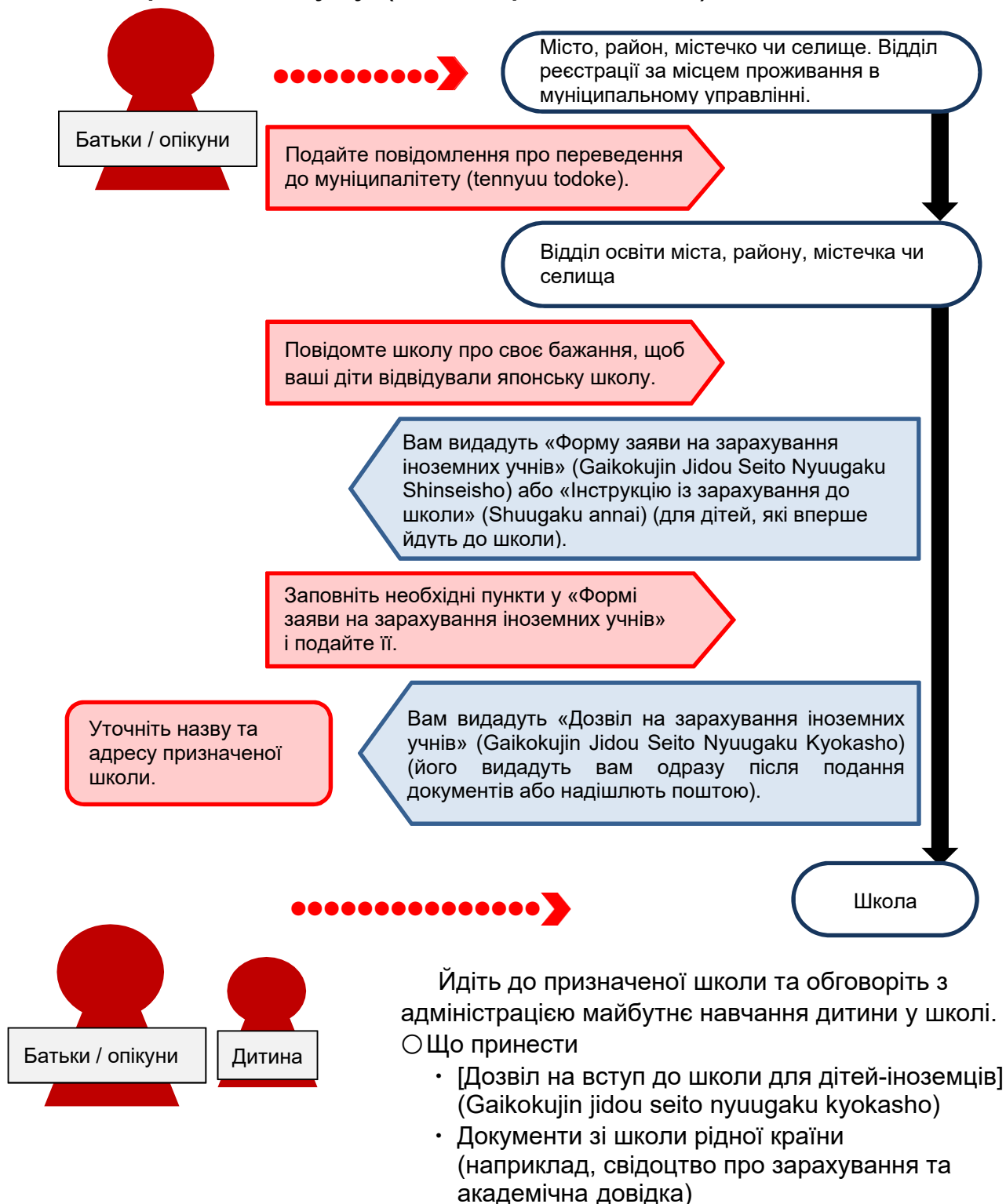
① 入学（編入学）の手続きの流れ

2. Порядок вступу до школи (початкова та молодша середня школа)

1 Порядок вступу (або переведення) до школи

学校では、今後の学校生活を有意義なものにするために、次のようなことについて保護者と話し合います。

- ・児童生徒の名前と呼称
- ・性別
- ・生年月日
- ・来日年月日
- ・国籍
- ・現住所
- ・滞在期間
- ・滞在予定
- ・生育歴
- ・母国での学習歴
- ・母国での学年（就学年数）
- ・日本語学習歴
- ・病歴やアレルギーなど
- ・好きな教科
- ・得意なこと
- ・趣味・将来（進路）の希望

- ・家族構成（名前）
- ・連絡先及び方法（緊急時・勤務先・通訳等）
- ・登下校の方法
- ・家族の日本語学習歴
- ・通訳者等

外国人の子供が日本の学校教育を受ける場合、基本的には日本の子供と同じ教育を受けます。

日本の学校では、子供は年齢により学年が決められます（4月2日から翌年の4月1日までに生まれた子供は同じ学年になります）。したがって、編入した学年が、母国の学校の学年と一致しない場合があります。ただし、日本語能力が十分でない等の事情により、年齢相当の教育課程を受けることが適切でないと判断された場合は、一時的に下の学年に編入することもあります。

そのほか、市区町村によっては、日本語指導を十分に受けるために、指定された学校を別の学校に変えることができる場合があります。また、障害がある場合には特別支援学校や小学校・中学校にある特別支援学級に編入することができる場合もあります。

これらについては、市区町村教育委員会に相談してください。

У школі батьки / опікуни проходять співбесіду з перелічених нижче тем, щоб допомогти зробити шкільне виховання дитини більш успішним.

- Звичайне та коротке ім'я учня
- Стать
- Дата народження
- Дата прибуття в Японію
- Національність
- Поточна адреса
- Період перебування
- Запланований час перебування
- Історія дорослішання
- Відомості про освіту в рідній країні
- Навчальний рік у рідній країні (кількість років у школі від початкового рівня)
- Досвід вивчення японської мови
- Відомості про перенесені захворювання та алергії тощо
- Улюблені предмети
- Сильні сторони
- Хобі
- Плани на майбутнє (курс, який потрібно пройти)

- Склад сім'ї (імена та прізвища)
- Контактна інформація та спосіб зв'язку (під час надзвичайних ситуацій, місце роботи, перекладач тощо)
- Шлях до школи й назад
- Досвід вивчення японської мови членами сім'ї
- Потреба в перекладачі тощо.

Коли дитина іноземця відвідує японську школу, в основному дитина отримує таку ж освіту, як і японська дитина.

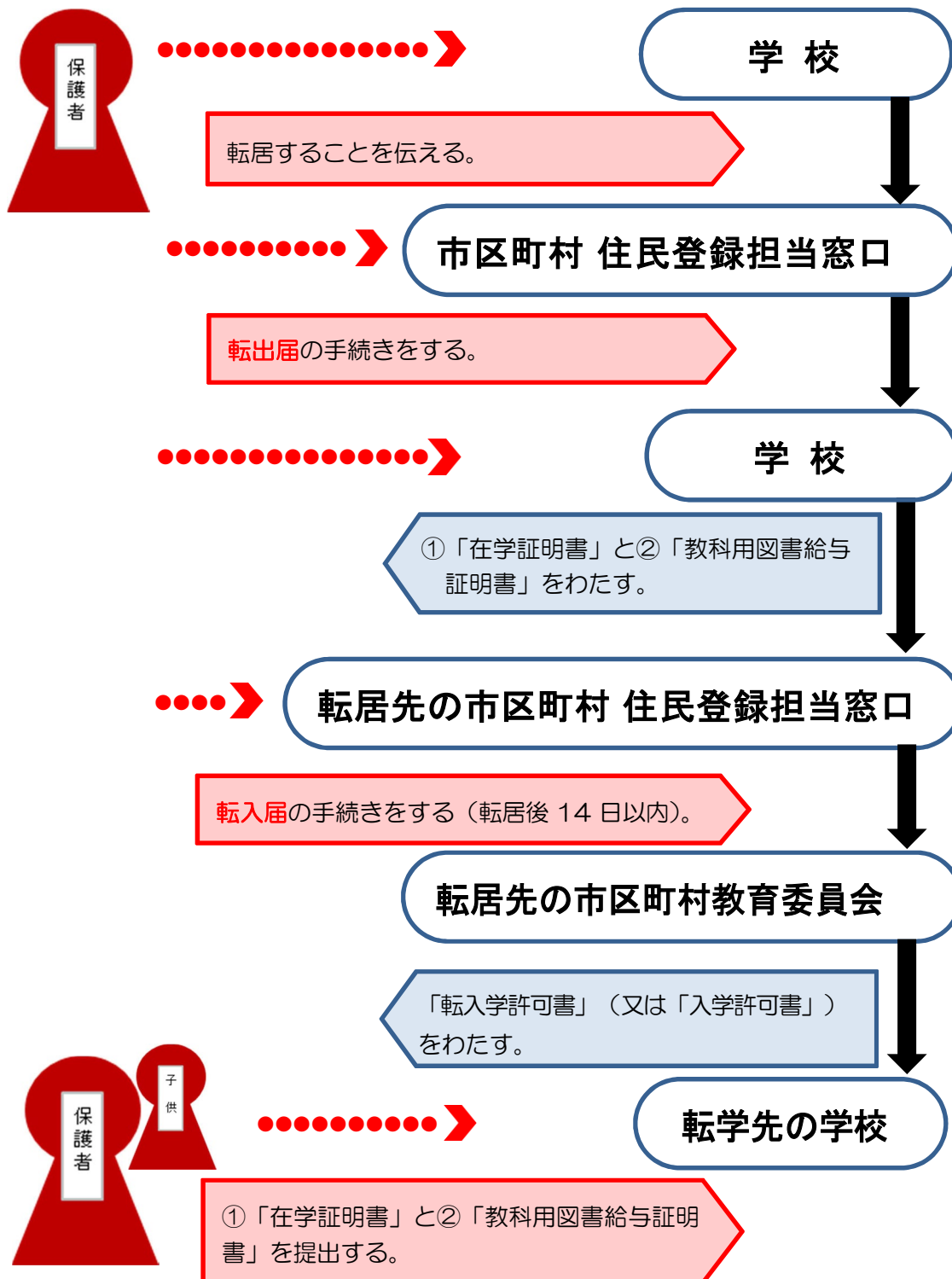
У японських школах клас дитини визначається її віком (діти, народжені з 2 квітня по 1 квітня наступного року, будуть ходити до одного класу). Отже, клас, до якого буде зараховано дитину, може відрізнятися від класу, до якого вона ходила в рідній країні. Однак, якщо через те, що дитина недостатньо володіє японською мовою, було вирішено, що дитина не відповідає навчальній програмі, розрахованій для дітей її віку, вона може бути тимчасово зарахована до молодшого класу школи.

Крім цього, залежно від регіону, можуть бути випадки, коли призначену школу можуть змінити на іншу, щоб дитина могла мати достатньо можливостей для вивчення японської мови. А якщо дитина має вади, її можна зарахувати до школи для дітей з особливими потребами або до початкової чи молодшої середньої школи зі спецкласами для дітей з особливими потребами.

Щодо цих питань зверніться до місцевого муніципального відділу освіти.

② 国内転学の手続き

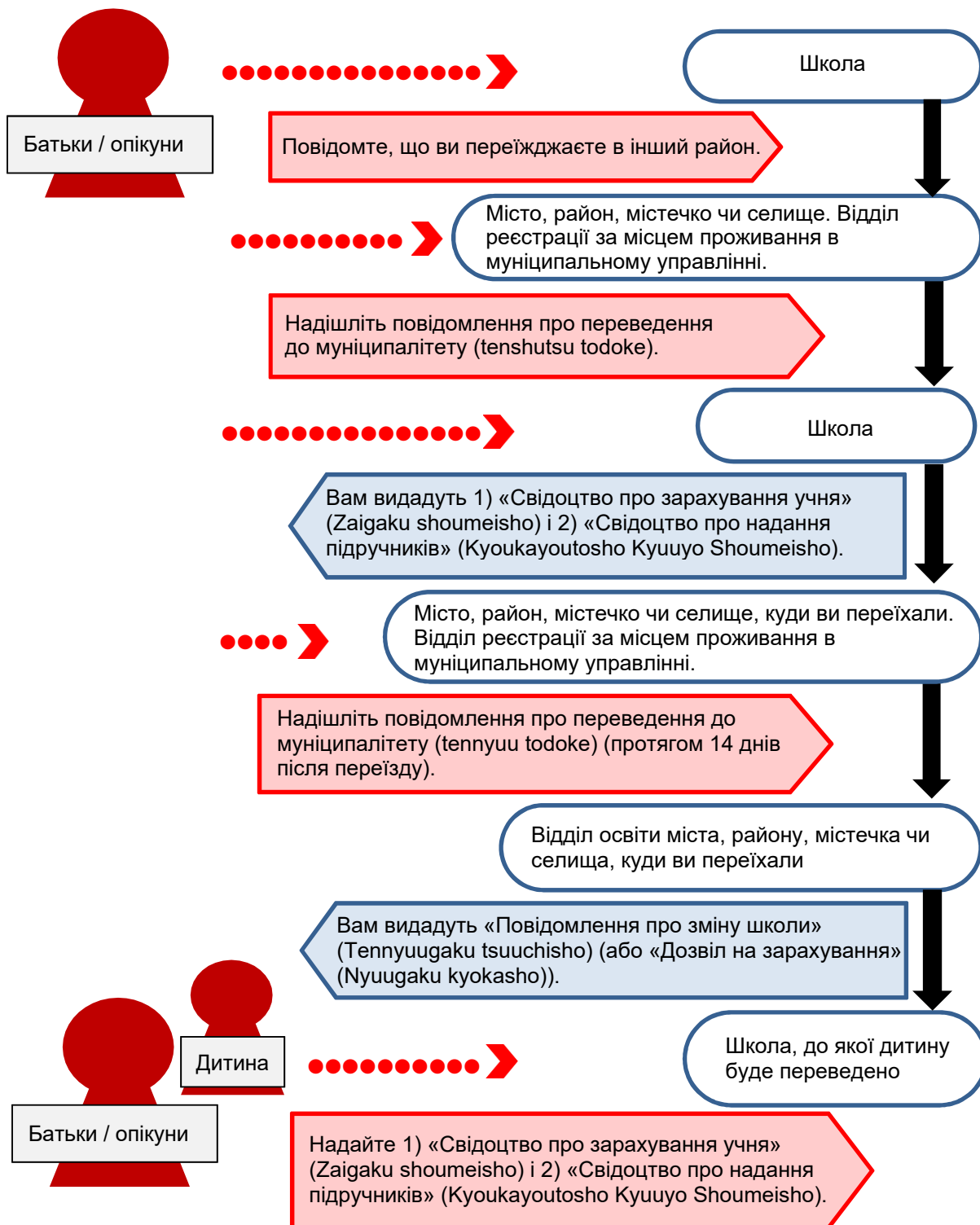
日本国内での転居等により、就学すべき学校が変わる場合があります。その場合は次のような手続きが必要です。

※あとは、編入学の手続きと同じです。

2 Порядок зміни школи в Японії

У випадках, коли виникає необхідність змінити школу через зміну місця проживання в межах Японії або з інших причин, необхідно виконати наведену нижче процедуру.

※ Після цього порядок дій такий самий, як під час переведення до іншої школи

◎日本の市区町村教育委員会や学校は、他の市区町村と連携して転学の手続きを行っています。

◎転学する場合は、必ず事前に、学校又は市区町村教育委員会に相談してください。

※ 帰国等の場合

帰国等により出国する場合には、必ず事前に、学校又は市区町村教育委員会に相談してください。

- © Муніципальний відділ освіти та школа співпрацюють з іншими муніципалітетами під час переведення дітей до іншої школи.
- © Плануючи переведення до іншої школи, попередньо проконсультуйтеся з адміністрацією поточної школи або муніципальним відділом освіти.

✂ У разі повернення на батьківщину тощо.

Якщо ви залишаєте країну, щоб повернутися на батьківщину або з інших причин, заздалегідь проконсультуйтеся з адміністрацією школи або муніципальним відділом освіти.

3. 学校生活について（小学校・中学校）

---

① 学校の1日

授業時間数は、曜日や学年によって異なります。土曜日、日曜日は原則休みです。

1時限は、一般に小学校は45分、中学校は50分です。

小学校では、担任の先生が中心になって、ほとんどの教科を指導します。中学校では、教科ごとに先生が替わります。

◆給食の時間

多くの小学校及び中学校は、学校教育活動の一環として学校給食を実施しています。学校給食では、児童生徒が配膳や後かたづけをすることが一般的です。また、みんながそろって楽しく、栄養バランスのとれた食事をとることを通じて、正しい食事の在り方や好ましい人間関係を学び、生涯にわたって健康な生活を送れるよう、様々な工夫がなされています。

給食費は、保護者が負担することになっています。

※健康上、あるいは宗教上の理由により食べることができない食材等がある場合は、学級担任に相談してください。

◆清掃の時間

日本の学校では、自分たちの使う教室や校庭などを分担して、児童生徒が清掃します。

◆部活動

児童生徒のうち希望者は、放課後に、運動や文化的な活動を行うことができます。

3. Про шкільне життя

---

1 Шкільний день

Кількість навчальних годин залежить від дня тижня та класу. У суботу та неділю занять зазвичай немає.

Тривалість одного уроку зазвичай становить 45 хвилин у початковій школі та 50 хвилин у молодших середніх школах.

У початкових школах більшість звичайних предметів викладає класний керівник. У молодших середніх школах кожен предмет викладає окремий учитель.

◆ Час обіду (Kyuushoku jikan)

У більшості початкових і молодших середніх шкіл обіди є частиною навчально-виховного процесу. Учні накривають стіл і прибирають після себе – це нормально. Споживаючи добре збалансовану їжу й водночас разом розважаючись, учні вчаться правильно харчуватися та підтримувати добрі стосунки. Придумано різні способи, щоб учні могли завжди вести здоровий спосіб життя.

Вартість обіду оплачують батьки або опікуни.

※Якщо через стан здоров'я або з релігійних причин дитина не може вживати якусь їжу, проконсультуйтеся щодо цього з класним керівником.

◆ Час прибирання (Souji jikan)

У японських школах учні розподіляють обов'язки по прибиранню класів, шкільної території тощо.

◆ Позакласні заходи (Bu katsudou)

Після школи бажаючі можуть приєднатися до спортивних або культурних заходів.

② 学校の1年

日本の学校は毎年4月に始まり、3月に終わります。

多くの学校は、1年間で2つないし3つの学期に分けています。

各学期の主な学校行事は次のとおりです（例は3学期制の場合です）。

学校行事の名称や内容、時期などは、地域や学校により異なります。

◆1学期 4月～7月

○始業式（4月）

学期の始まりの式です。2学期（9月）、3学期（1月）にもあります。

○入学式（4月）

1年生に入学する児童生徒の入学を祝う行事です。1年生の児童生徒の保護者も出席します。

○身体測定・定期健康診断（4～6月）

児童生徒の身長、体重などを測ったり、視力などを検査します。

児童生徒の健康状態を医者が検診します。

○修学旅行

主に最高学年において、学年全員で宿泊を伴う数日間の旅行をします。

○遠足・校外学習

校外に出かけ、体験活動や見学をします。

○授業参観・学級懇談会

保護者が学校へ行き、授業の様子や児童生徒の学校生活の様子をみます。

また、学校や家庭生活について、保護者と学級担任が情報交換をします。

○終業式（7月）

学期の終わりの式です。2学期（12月）にもあります。

◆夏休み(7月末～8月末)

約30～40日間の休みです（地域によって日数が違います）。

2 Навчальний рік

Навчальний рік у японських школах розпочинається у квітні й закінчуються в березні наступного року. У більшості шкіл навчальний рік ділиться на 2–3 триместри.

Нижче наведено перелік основних шкільних заходів для кожного триместру. (Приклад наведено для школи з 3 триместрами).

Назви заходів, для чого вони й коли проводяться, залежать від регіону та школи.

◆ 1-й триместр: з квітня по липень

- Церемонія відкриття (Shigyō shiki), у квітні
Це церемонія початку триместру. Вона також проводиться на початку 2-го триместру (у вересні) і 3-го триместру (у січні).
- Церемонія вступу (Nyūgaku shiki), у квітні
Це захід із нагоди вступу до школи учнів 1-го класу. На церемонії також присутні батьки або опікуни учнів 1-го класу.
- Медичний огляд (Shintai sokutei / Teiki kenkou shindan), з квітня по червень
Вимірюють зріст, вагу та інші параметри учнів, перевіряють зір тощо.
Лікар перевіряє стан здоров'я учнів.
- Шкільні поїздки (Shūgaku ryōkou)
Зазвичай організовують для учнів старших класів: учні одного класу їдуть у поїздку на кілька днів.
- Шкільні екскурсії та навчальні поїздки (Ensoku / Kougai gakushū)
Учні відправляються в позашкільну поїздку для набуття досвіду та ознайомлення.
- Спостереження за класом / класні збори батьків і вчителів (Jūyō sankan / Gakuyū kondan kai)
Батьки або опікуни відвідують школу, щоб побачити, як їхні діти ведуть себе в класі та школі.
А потім учителі та батьки чи опікуни обмінюються інформацією про домашнє та шкільне виховання учнів.
- Церемонія закінчення триместру (Shūgyō shiki), у липні
Церемонія оголошення закінчення триместру. Вона також проводиться в кінці 2-го триместру (у грудні).

◆ Літні канікули (Natsu yasumi), з кінця липня по кінець серпня

Близько 30–40 днів. (Кількість днів може різнитися залежно від регіону)

◆2学期 9月～12月

○始業式（9月）

○運動会・体育大会

短距離走やリレー、玉入れやダンスなどをしたり、学級の友達の応援をしながら、運動に親しむ行事です。

○音楽・演劇鑑賞会

優れた芸術を鑑賞したり、音楽を聴いたりして心を豊かにします。

○学芸会・文化祭

児童生徒が製作した作品やレポートなどの展示や、児童生徒が楽器の演奏や合唱、演劇等の発表をしたり、それらを鑑賞したりする会です。

○終業式（12月）

◆冬休み(12月末～1月初め)

約2週間の、比較的短い休みです（地域によって日数が違います）。

◆3学期 1月～3月

○始業式（1月）

○卒業式（3月）

最上級生の学校の卒業を祝う行事です。

○修了式（3月）

第3学期の終業式であるとともに、1年の締めくくりの式です。

◆春休み(3月末～4月初め)

この休みが終わると、進級または進学します。

◆ **2-й триместр: з вересня по грудень**

○ Церемонія відкриття (Shigyō shiki), у вересні

○ День спорту (Undō kai / Taiiku taikai)

Цей захід проводиться для того, щоб учні могли отримати задоволення від участі в спортивних змаганнях, як-от біг на короткі дистанції, естафети, ігри з м'ячем і танці, а також від уболівання за своїх однокласників.

○ Музичне та театральне виховання (Ongaku, Engeki kanshoukai)

Цей захід має на меті допомогти учням зростати духовно, насолоджуючись і випробовуючи себе в театральних і музичних виставах.

○ Учнівські вистави та фестиваль мистецтв (Gakugeikai, Bunkasai)

Захід для перегляду учнівських робіт або звітів, які представлені на виставці, а також для спостереження за грою учнів на музичних інструментах, їхнім хоровим співом чи театральною виставою.

○ Церемонія закінчення триместру (Shuugyō shikiu), у грудні

◆ **Зимові канікули (Fuyu yasumi), з кінця грудня по початок січня**

Це відносно короткі канікули, що становлять приблизно 2 тижні.
(Кількість днів може різнитися залежно від регіону)

◆ **3-й триместр: із січня по березень**

○ Церемонія відкриття (Shigyō shiki), у січні

○ Церемонія вручення дипломів (Sotsugyō shiki), у березні

Захід із нагоди випуску учнів старшого класу.

○ Церемонія закінчення триместру (Shuugyō shikiu), у березні

Це церемонія не лише оголошення про закінчення 3-го триместру, а й закінчення навчального року.

◆ **Весняні канікули (Haru yasumi), з кінця березня по початок квітня**

Після закінчення цих канікул учні переходять до наступного класу або на наступний етап навчання.

○国民の祝日○

国民の休日は、次のように定められ、この日は学校は休みになります。

1月1日（元日）	年の初めを祝う。
1月第2月曜日（成人の日）	おとな（二十歳）になったことを自覚し、みずから生き抜こうとする青年を祝いはげます。
2月11日（建国記念の日）	建国をしのび、国を愛する心を養う。
3月春分日（春分の日）	自然をたたえ、生物をいつくしむ。
4月29日（昭和の日）	激動の日々を経て、復興を遂げた昭和の時代を顧み、国の将来に思いをいたす。
5月3日（憲法記念日）	日本の国の憲法の施行を記念し、国の成長を願う。
5月4日（みどりの日）	自然に親しむとともにその恩恵に感謝し、豊かな心をはぐくむ。
5月5日（こどもの日）	こどもの人格を重んじ、こどもの幸福をはかるとともに、母に感謝する。
7月第3月曜日（海の日）	海の恩恵に感謝するとともに、海洋国日本の繁栄を願う。
8月11日（山の日）	山に親しむ機会を得て、山の恩恵に感謝する。 （平成28年から）
9月第3月曜日（敬老の日）	多年にわたり社会につくしてきた老人を敬愛し、長寿を祝います。
9月秋分日（秋分の日）	祖先をうやまい、なくなった人をしのぶ。
10月第2月曜日（体育の日）	スポーツに楽しみ、健康な心身をつちかう。
11月3日（文化の日）	自由と平和を愛し、文化をすすめる。
11月23日（勤労感謝の日）	勤労をたっとび、生産を祝い、国民たがいに感謝しあう。
12月23日（天皇誕生日）	天皇の誕生日を祝う。

Одержавні свята

Затверджені державні свята наведено нижче. Державні свята також є вихідними днями для учнів.

1 січня (Ganjitsu) (Новий рік)	Цього дня святкують початок нового року.
2-й понеділок січня (Seijin no hi) (День повноліття)	Ця церемонія присвячена вступу в доросле життя тих, кому виповнилося 20 років. Це свято має підбадьорити їх, оскільки вони прагнуть жити своїм життям.
11 лютого (Kenko kinenbi) (День заснування держави)	Це день пам'яті про заснування держави та виховання патріотичного ставлення до Японії.
Березень, День весняного рівнодення (Shunbun no hi)	Це день вихвалення природи та цінування всього живого.
29 квітня (Showa no hi) (День Сьова)	День, щоб озирнутися на епоху імператора Сьова, коли країна переживала щоденні потрясіння, але змогла відновитися, а також подумати про майбутнє країни.
3 травня (Kempoukinenbi) (День Конституції)	Цей день ушановує прийняття японської конституції та символізує надію на розвиток країни та нації.
4 травня (Midori no hi) (День зелені)	Це день для знайомства з природою, щоб оцінити її блага та духовно зростати.
5 травня (Kodomo no hi) (День дітей)	Це день, щоб оцінити особистість дітей і побажати їм щастя, а також висловити вдячність мамам.
3-й понеділок липня (Umi no Hi) (День моря)	Це день, щоб оцінити користь моря та побажати процвітання нашій острівній країні.
11 серпня (Yama no hi) (День гір)	Цей день покликаний дати можливість познайомитися з горами та подякувати за їх користь. (Відзначається з 2016 року)
3-й понеділок вересня (Keirou no hi) (День поваги до старших)	Це день, щоб виявити повагу до людей похилого віку, які вносили свій внесок у суспільство протягом багатьох років, і відзначити їхнє довголіття.
Вересень, День осіннього рівнодення (Shuubun no hi)	Це день виявлення поваги до предків і поминання померлих.
2-й понеділок жовтня (Taiiku no hi) (День здоров'я і спорту)	Це день для занять спортом і культивування здорового духу й тіла.
3 листопада (Bunka no hi) (День культури)	Це день любові до свободи й миру та пропаганди культури.
23 листопада (Kinrou kansha no hi) (День подяки за працю)	Це день, щоб оцінити працю та продуктивність один одного.
23 грудня (Tenno tanjoubi) (День народження Імператора)	Цього дня святкують день народження Імператора.

③ 評価

児童生徒の成績や学校生活の様子については、学期末の通知表などにより学校から家庭に伝えられます。

④ きまり・規則

一人一人が健康で安全に楽しい生活が送れるように、学校にはいろいろなきまりがあります。

小学校では、多くの学校は服装や持ち物の規定はありませんが、体育の授業の時は、動きやすい運動着に着替えるのが一般的です。中学校では、それぞれの学校で服装を規定していることが多く、靴は、歩いたり運動しやすいものとされています。

校舎内では、多くの学校は上履きに履き替えています。

多くの学校では、マニキュアをしたり、ピアス等のアクセサリーを付けたりして登校することを禁じています。また、学校でおやつを買ったり、食べたりすることはできません。

⑤ 健康と安全

学校では、児童生徒の健康と安全に留意しています。

◆保健室

児童生徒が病気になったり、けがをしたりしたときなどは、保健室で救急処置をし、必要により病院や家庭に連絡をします。

また、保健室では健康管理や保健指導、健康相談なども行います。

3 Оцінювання

Табелі успішності та поведінки учнів школа надсилає сім'ям учнів.

4 Правила внутрішнього розпорядку

У школах діють різні правила, щоб кожен учень міг вести здоровий і безпечний спосіб життя.

Більшість початкових шкіл не мають жодних правил щодо одягу та речей, проте на фізкультурі учні зазвичай переодягаються в зручний одяг, що не сковує рухів. У більшості молодших середніх шкіл прийнята власна шкільна форма. Учні носять зручне взуття.

У приміщеннях більшості шкіл учні переодягаються в змінне взуття.

У більшості шкіл заборонено носити манікюр і прикраси, як-от сережки у вухах. Зазвичай учень не може купувати та їсти снеки в школі.

5 Здоров'я та безпека

У школі пильнують за здоров'ям і безпекою учнів.

◆ Шкільний медичний кабінет (Hoken shitsu)

Якщо учень захворів або отримав травму, шкільна медсестра надасть йому першу медичну допомогу в шкільному медичному кабінеті та, за потреби, звернеться до лікарні чи сповістить родину. Шкільна медсестра також стежить за станом здоров'я учнів і надає рекомендації та консультації щодо здоров'я в шкільному медичному кабінеті.

◆ 定期健康診断

児童生徒の健康状態を把握するために、法律の定めるところにより、定期的に健康診断を行います。その結果に基づいて、治療勧告や保健指導を実施します。

○ 学校が行う検査

身長、体重、視力、聴力、結核、心電図、尿検査等

(学年により実施しないものもあります。)

○ 学校医による診察

内科、眼科、耳鼻咽喉科、歯科

◆ 独立行政法人日本スポーツ振興センター「災害共済給付」

学校生活中の事故やけがに備える制度として、「独立行政法人日本スポーツ振興センター」の「災害共済給付制度」が設けられています。

掛金の一部は保護者の負担になっています。

⑥ 学校と家庭の連携

学校には、「PTA」という保護者と先生の会があり、協力しあって教育が円滑に進むよう支援する活動をしています。

保護者と先生が協力して、「親子参加による自然体験」や「登下校時の安全指導」などの活動を行います。

◆ Регулярні медичні огляди (Teiki kenkou shindan)

Для контролю за станом здоров'я учнів, відповідно до норм законодавства, проводяться регулярні медичні огляди. За їх результатами батькам надаються рекомендації щодо лікування, підтримки здоров'я тощо.

○ Перевірки, що проводять робітники школи

Зріст, вага, зір, слух, ознаки туберкульозу, електрокардіограма, аналіз сечі тощо (не всі медичні огляди проводяться для всіх класів).

○ Перевірки, що проводять шкільні лікарі за наступними спеціальностями

Лікар-фахівець із внутрішніх хвороб, окуліст, ЛОР і стоматолог.

◆ Національне агентство сприяння розвитку спорту та здоров'я [Система взаємодопомоги під час катастроф] (Saigai kyousai kyuuifu)

Для допомоги у разі нещасних випадків та травмування в школі Національне агентство сприяння розвитку спорту та здоров'я пропонує систему «Страховання від нещасних випадків».

Частина страхового внеску сплачують батьки або опікуни.

6 Зв'язок між школою та сім'ями

У школі існує група під назвою «батьківський комітет» (РТА), яка складається з батьків / опікунів і вчителів. Її члени разом працюють для підтримки навчально-виховного процесу в школі.

Батьківський комітет пропонує такі заходи, як «Відпочинок на природі з батьками та учнями» активності з «Правил безпеки, яких слід дотримуватися на шляху до школи та назад» тощо.

4 . 教育相談について

---

① 学校の教育相談

日本の学校では、保護者と学校の先生が子供のことを話し合う教育相談の機会があります。子供の学校生活上の問題、例えば、いじめ、不登校、進学悩みなどは、この機会を利用するとよいでしょう。必要な場合は、通訳などを介して相談することもよいでしょう。

◆ 家庭訪問

担任の先生が子供の家庭を訪問して、子供の学校や家庭での様子について保護者と話し合います。実施しない学校もあります。

◆ 保護者会

保護者が学校に行き、校長先生の話や担任の先生と話し合いをしたりします。個人的な相談というよりは、子供たち全体に関わる問題について話し合うことが中心となります。

◆ 個人面談

通常は、子供自身や子供の保護者と担任の先生との間で行われる話し合いや相談のことをいいます（子供、保護者、担任の先生の三人で話し合うこともあります）。

個人的な悩みや問題を相談する上で、最もよい機会となります。個人面談は、定められた日時に行いますが、担任から事前に通知されます。また、学校によっては、保護者の申し出により、都合のよい日時に面談の機会を持ったり、通訳をつけたりするなどの配慮をしていることもあります。

4. Про освітні консультації

---

1 Освітні консультації в школі

У японських школах є можливості для проведення освітніх консультацій, під час яких батьки / опікуни та вчителі обмінюються інформацією про проблеми дітей. Можна обговорювати такі теми, як булінг, відмова ходити до школи, профорієнтація тощо. У разі потреби надаватиметься перекладач.

◆ Візит додому (Katei houmon)

Класний керівник приходять до дитини додому та обговорює поведінку дитини в школі та вдома. Є школи, де цього не роблять.

◆ Батьківські збори (Hogosha kai)

Батьки / опікуни ходять до школи, щоб послухати директора та / або поговорити з класним керівником. Теми часто стосуються проблем, спільних для всіх дітей узагалі, а не окремих дітей.

◆ Індивідуальна бесіда (Kojin mendan)

Ця зустріч зазвичай відбувається між класним керівником і або дитиною, або батьком чи опікуном. (Вона також може проходити як тристороння бесіда за участю дитини, батьків і вчителя.)

Це добра нагода поговорити про особисті проблеми та турботи. Індивідуальні бесіди проводяться в певний час і день, які попередньо повідомить класний керівник. У деяких школах, якщо батьки / опікуни попросять про це, бесіду можна провести в зручний для них день. Також можна домовитися про інші аспекти, наприклад запросити перекладача.

② 学校以外の教育相談機関

学校以外にも、子供の教育相談を行う機関があります。特別支援教育を含む就学に関わる相談や、いじめ、不登校などについては、都道府県や市区町村の教育委員会が相談窓口となります。

◆ 都道府県・市区町村の教育相談機関

○ 就学相談窓口

小学校・中学校は市区町村教育委員会、公立の高等学校や特別支援学校は都道府県教育委員会が窓口となります。

○ 外国人専用相談窓口

都道府県や市区町村の役場の中には、教育相談も含めた一般相談の外国人専用窓口があるところもあり、英語、中国語、ポルトガル語、スペイン語などで相談することができる場合もあります。

2 Отримання освітніх консультацій поза школою

Окрім школи, освітні консультації можна отримати в інших закладах. Префектурні й муніципальні відділи освіти надають консультації з питань освіти дітей на такі теми, як спеціальна підтримка для дітей з обмеженими можливостями, знуцання, відмова ходити до школи тощо.

◆ Освітні консультації від органів префектурного і муніципального управління

○ Консультація щодо вступу до школи

Проконсультуватися з муніципальним відділом освіти можна через адміністрацію початкової та молодшої середньої школи, тоді як із відділом освіти префектури можна порадитися через адміністрацію державної старшої середньої школи та школи для дітей з особливими потребами.

○ Консультації для іноземців

У деяких префектурних і муніципальних управліннях є спеціальна стійка, де іноземці можуть отримати консультацію щодо загальних питань, включаючи освітні консультації, а також є стійки, де консультації можна отримати англійською, китайською, португальською, іспанською та іншими мовами.

[就学案内の例]

ねん がつ にち
年 月 日

ほごしや さま
保護者 様

きょういくいいんかい
教 育 委 員 会

こさま にゅうがく
お子様の入 学にあたって

あなたのお子様は4月から小学校（中学校）に入 学する年齢となりますので、
か き しょうがっこう ちゅうがっこう にゅうがく きぼう ばあい ねん がつ にち きょういく い
下記の小学校（中学校）に入学を希望される場合は、年 月 日までに教 育 委
いんかい しゅうがくしんせいしょ ていしゆつ
員会に就 学申請書を提 出 してください。

かくがっこう こくせき ちが へんけん さべつ くに せいかつ
各学校では、国籍が違うことによる偏見や差別をなくし、それぞれの国の生活や
ぶんか りかい い たいど そだ どりよく
文化を理解し、ともに生きていこうとする態度を育てるための努力をしています。

き
記

にゅうがく よていこう
入 学予定校：

にゅうがくきじつ ねん がつ にち
入 学 期 日 ： 年 月 日

(Приклад інструкції щодо зарахування до школи)

Дата: /   /   (РР/ММ/ДД)

Кому: батьки / опікуни

Від: відділ освіти

Тема: Вступ Вашої дитини до муніципальної школи

Оскільки з 1 квітня Ваша дитина має право вступити до початкової (молодшої середньої) школи, будь ласка, подайте заяву про вступ до відділу освіти до   /   /   (РР/ММ/ДД), якщо Ви бажаєте зарахувати свою дитину до початкової (молодшої середньої) школи, указаної нижче.

Усі школи прагнуть подолати упередження та усунути дискримінацію відносно іноземців, розуміють культуру та спосіб життя кожної країни та виховують позитивне ставлення до спільного життя в злагоді.

Примітка

Вибрана школа:
Дата вступу до школи: /   /   (РР/ММ/ДД)

発行元：文部科学省国際教育課
東京都千代田区霞が関 3-2-2
03-5253-4111 (2035)

Видавець: Міністерство освіти, культури, спорту, науки та технологій
3-2-2 Kasumigaseki, Chiyoda-ku, Tokyo
03-5253-4111 (2035)